

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНО- МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ-СУСПІЛЬСТВОЗНАВЦЯ

А. М. Старєва,

кандидат педагогічних наук, доцент,

директор Миколаївського міжрегіонального інституту розвитку людини ВНЗ “Університет “Україна”

e-mail: anna.stareva@mail.ru

Автор вдається до спроби обґрунтувати організаційно-педагогічні умови як структурну матрицю моделі формування предметно-методичної компетентності майбутнього вчителя-суспільствознавця. Цілемотиваційні умови спонукають до виділення провідних ідей, цінностей, мотивів компетентнісного навчання на рівні ОПП та ОКХ бакалаврів/магістрів та навчальних дисциплін. До змістових умов належить чітке формулювання предметної компетенції з вибором відповідної методики її формування; інтеграція предметних і методичних дисциплін; узгодження навчального контенту методичних дисциплін; оновлення змісту навчальних занять. Організаційно-проективні умови продукують зміни до навчального плану, робочого навчального плану, навчальних програм; створення навчально-методичного комплексу методичних дисциплін із урахуванням компетентнісної моделі випускника; вироблення критеріїв визначення рівня предметно-методичної компетентності; організацію предметно-методичного середовища майбутнього вчителя на основі кластерного підходу. Методичні умови зумовлюють упровадження інноваційних методик навчання студентів; використання потенціалу ІТ-технологій у самостійній роботі студентів; розробку діагностики та контрольної-оцінкової дії з подальшою рефлексією.

Ключові слова: предметно-методична компетентність; майбутній учитель; суспільствознавчі дисципліни.

Постановка проблеми. Провідною ідеєю, що має характер неперервної на всіх ланках освіти, є феномен соціально значущої характеристики особистості – компетентність. Вимоги до якості професійної освіти в умовах її структурної перебудови та інтеграції в світовий освітній простір істотно змінюють рівень соціальних очікувань щодо результативності освітнього процесу ВНЗ. Науковцями встановлено, що у вирішенні проблем підвищення якості професійної підготовки вчителів велике значення має формування їх компетентності, що за-

безпечує конкурентоспроможність окремого фахівця та слугує ефективною основою розвитку української освіти [3]. В умовах численних суспільних деформацій, політичних викривлень історії, економічних криз, суспільно-екологічних проблем, певних особистісних бар'єрів у соціумі тощо зростає роль педагога-суспільствознавця, здатного навчити учня самостійно аналізувати суспільні явища, пояснювати глобальні проблеми людства, робити висновки, знаходити компроміси, визначати конструктивні шляхи уникнення або виходу із складних життєвих ситуацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій дає змогу зробити висновок про те, що організаційно-педагогічні умови різних видів навчальної діяльності вже ставали предметом дослідження багатьох науковців (С. Вітвицька, С. Гончаренко, Н. Гузій, О. Дубасенюк, І. Зязюн, В. Коваль, В. Кремень, О. Локшина, В. Маркова, В. Олійник, О. Пометун, О. Савченко, О. Топузов та ін.), а також окремі аспекти підготовки майбутніх учителів-суспільствознавців (І. Єрмакова, А. Нікора) [2; 5]. Однак у педагогічній науці організаційно-педагогічні умови розглядалися як *сукупність об'єктивних можливостей* (змісту, форм, засобів, методів, прийомів тощо), що сприяють вирішенню поставлених завдань; як *чинники*, від яких залежить ефективність тієї чи іншої педагогічної діяльності, завдяки чому уможливорюється ефективний цілісний системний процес підготовки фахівця. У нашому дослідженні до уваги береться спроба розглянути організаційно-педагогічні умови як структурну матрицю моделі формування предметно-методичної компетентності майбутнього вчителя-суспільствознавця.

Принциповим положенням дослідження є те, що методична компетентність набуває ознак конкретності за умови її предметної специфікації, тобто предметності, що дає змогу далі за текстом по-слуговуватися терміном “предметно-методична компетентність” (*далі – ПМК*). Оскільки шкільна освітня галузь “Суспільствознавство” ставить за мету освіту (історичну, правову, громадянську, економічну, філософську, суспільно-екологічну, українознавчу як складники знань, пов'язаних із людиною в суспільстві), то й результати методичного навчання студентів конкретним предметам викладання у школі будемо пов'язувати з історико-методичною, правознавчо-методичною, громадянсько-методичною, економіко-методичною, філософсько-методичною, суспільно-екологічно-методичною та українознавчо-методичною складовими методичної компетентності майбутнього вчителя суспільствознавчих дисциплін.

Формулювання цілей статті. Мета статті полягає в обґрунтуванні змісту організаційно-педагогічних умов формування ПМК майбут-

нього вчителя-суспільствознавця, що були визначені шляхом аналізу необхідності зміни організації освітнього процесу в процесі переходу на ступеневу освіту та відповідним напрацюванням державних стандартів, що відповідають компетентнісному підходу [4].

Виклад основного матеріалу. Формування компетентності фахівця є багатокомпонентним педагогічним процесом, на чому акцентувалася увага у попередніх працях [7; 8; 9]. У межах нашого дослідження модель формування ПМК майбутнього вчителя суспільствознавства, окрім інших компонентів, забезпечується організаційно-педагогічними умовами, зміст яких обґрунтовується рамками статті.

Методичне навчання зі шкільної освітньої галузі “Суспільствознавство” *реалізується* на основі цілеспрямованості та наступності; *регламентується* змістом дисциплін нормативної частини циклу методичної підготовки, здебільшого – предметом “Теорія та методика навчання суспільствознавчих дисциплін”, дисциплінами самостійного вибору навчального закладу та спецкурсів, пов’язаних із предметом навчання; *забезпечується* завдяки формам, засобам, методам і прийомам, що формують ту чи іншу предметно-методичну компетенцію, та *перевіряється* спеціально розробленою системою засобів діагностики, спрямованих на реалізацію компетентнісного підходу в освіті.

Аналіз методичної системи навчання бакалаврів і магістрів суспільствознавчих дисциплін, констатація проблем та результати дослідження дають змогу зарахувати до організаційно-педагогічних умов, які необхідно враховувати в процесі моделювання процесу формування ПМК майбутнього вчителя-суспільствознавця, наступні.

1. *Цілемотиваційні* (виділення провідних ідей, цінностей, мотивів компетентнісного навчання на рівні ОПП та ОКХ бакалаврів/магістрів; визначення цілей і завдань навчальних дисциплін на основі компетентнісної моделі фахівця – вчителя суспільствознавчих дисциплін; мотиваційні дії з опорою на суб’єктний досвід викладачів і студентів з усвідомленою мотивацією кожної навчальної дії на компетентнісний підхід до навчання). Ця умова забезпечується завдяки активній позиції студентів і за рахунок надання їм вибору дисциплін та можливості побудови індивідуального маршруту. Останнє стає можливим завдяки навчальному плану (його варіативній складовій); зміні ролі викладача, який мотивує студента різними предметами викладання; модернізації організації управління освітнім процесом.

2. *Змістові* (визначення змісту ПМК майбутніх учителів суспільствознавчих дисциплін; чітке формулювання предметної компетенції з вибором відповідних (автор схиляється до активних та інтерактивних) форм, засобів, методів, прийомів її формування у студентів; ін-

теграція предметних та методичних дисциплін; узгодження навчального контенту методичних дисциплін; оновлення змісту навчальних занять у контексті формування ПМК).

3. *Організаційно-проективні* (внесення пропозицій до навчального плану, робочого навчального плану, навчальних програм; створення навчально-методичного комплексу методичних дисциплін із урахуванням компетентнісної моделі випускника, у тому числі розробка компетентнісно-зорієнтованих робочих навчальних програм методичних дисциплін із переліком до кожного модуля предметно-методичних компетенцій, що формуються шляхом їх опанування; вироблення критеріїв визначення рівня предметно-методичної компетентності; проектування навчальної діяльності студентів як етапної самостійної роботи на основі компетентнісної моделі випускника; організація предметно-методичного середовища майбутнього вчителя на основі кластерного підходу; використання можливостей сучасного матеріально-технічного супроводу навчального процесу).

4. *Методичні* (визначення та реалізація методики формування ПМК майбутнього вчителя суспільствознавчих дисциплін; впровадження інноваційних методик навчання студентів у процесі теоретичної та практичної складової навчання; розробка тексту лекцій, семінарських та практичних занять; створення методичного банку завдань для самостійної роботи студентів; предметних і методичних задач компетентнісного характеру; використання потенціалу ІТ-технологій у самостійній роботі студентів; розробка діагностики; контрольної-оцінкової дії з подальшою рефлексією).

Цінність ПМК майбутнього вчителя суспільствознавчих дисциплін виявляється у майбутній компетентній професійній діяльності (предметному навчанні учнів), що є провідною ідеєю в мотиваційній сфері особистості вчителя суспільствознавчих дисциплін, і не тільки тому, що вона як соціально важливе об'єктивне явище у його житті займає чільне місце, але і тому, що вона особистісна цінність, що забезпечує професійний успіх.

Цінності-цілі пов'язані з перенесенням ціннісних орієнтацій майбутнього вчителя у статус керівної ідеї, внутрішнього переконання, що регламентує методичну діяльність. Орієнтація методичної системи навчання на мотиви компетентнісного навчання на рівні ОПП та ОКХ бакалаврів/магістрів означає надання їй сучасного сенсу з огляду на міжнародні освітні орієнтири [10], державні вимоги [1], регіональні потреби, особистісно-професійні характеристики, що уможливають конкурентоспроможність фахівця.

Визначення цілей і завдань навчальних дисциплін на основі компетентнісної моделі фахівця – вчителя суспільствознавчих дис-

циплін — має відбуватися комплексно в системі всіх методичних дисциплін, що готують вчителя-суспільствознавця. Інтеграції та теоретичного узагальнення вони набувають у курсі “Теорія та методика навчання суспільно-політичних дисциплін” (далі — ТМНСПД) та практичної реалізації у процесі виробничої педагогічної практики.

Метою курсу ТМНСПД, сформульованою в навчальній програмі, є формування предметно-методичної компетентності майбутнього вчителя суспільно-політичних дисциплін у процесі його предметно-методичної підготовки. Складовими її мають бути: *по-перше*, предметно-методичні знання (історія формування і трансформації шкільної освітньої галузі “Суспільствознавство”; нормативно-правове поле суспільствознавчих знань у середній школі; структура та зміст суспільно-політичних курсів у загальноосвітній школі; дидактичні засади теорії та методики навчання суспільно-політичних дисциплін; система оцінювання рівнів учнівських досягнень із суспільно-політичних дисциплін); *по-друге*, вміння та навички, що визначають професіограму вчителя суспільно-політичних дисциплін; *по-третє*, ставлення до майбутнього предмета навчання; первинний досвід організації та проведення уроків (їх елементів) і позаурочних заходів із суспільно-політичних дисциплін, формування у студентів прагнення до методичного саморозвитку та самовдосконалення.

Мотиваційні дії з опорою на суб’єктний досвід викладачів і студентів із усвідомленою мотивацією кожної навчальної дії на компетентнісний підхід до навчання деталізуються в конспектах/планах/презентаціях навчальних занять, у процесі їх безпосереднього проведення. Кожний модуль дисципліни супроводжується переліком ПМК, що формуються шляхом його опанування. Чітке формулювання предметної компетенції з вибором відповідних (автор схиляється до активних та інтерактивних) форм, засобів, методів, прийомів її формування у студентів є умовою ефективності її формування.

Створення навчально-методичного комплексу методичних дисциплін із урахуванням компетентнісної моделі випускника містить у собі: витяги з ОКХ, ОПП спеціальності, навчальну програму дисципліни, робочу навчальну програму дисципліни, засоби діагностики навчальних досягнень студентів, навчальні/наочні посібники, технічні засоби навчання, конспекти лекцій; комплекси контрольних робіт для визначення залишкових знань, завдань для модульних контрольних робіт; інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних і лабораторних занять; завдання на курсові та дипломні проекти; контрольні завдання до семінарських, практичних і лабораторних занять, завдання для заліків; питання до екзаменаційних білетів, екзаменаційні білети; методичні рекомендації та роз-

робки викладача; методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів; методичні матеріали щодо виконання контрольних робіт для заочної форми навчання. Це алгоритмізує діяльність викладача та забезпечує системність досягнення мети.

Критерії визначення рівня ПМК заслуховуються на засіданні профільної кафедри та затверджуються як діагностична основа оцінювання сформованої якості за результатами навчання курсу. Особливою умовою досягнення мети навчання є проектування навчальної діяльності студентів як поетапної самостійної роботи на основі компетентнісної моделі випускника, де мають бути обов'язково враховані мотиваційні функції такого роду робіт, сучасні засоби їх досягнення та перевірки.

У формуванні ПМК вирішальну роль відіграє не тільки зміст освіти, але й освітнє середовище ВНЗ, організація педагогічного процесу, освітні технології тощо. Організація предметно-методичного середовища майбутнього вчителя на основі кластерного підходу до взаємодії між викладачами і роботодавцями щодо змісту і обсягу освітніх програм є важливим інструментом корекції процесу методичного навчання, спрямованого на "осучаснення" змісту ПМК.

Методичні умови забезпечуються, насамперед, шляхом визначення та реалізації методики формування ПМК майбутнього вчителя суспільствознавчих дисциплін та упровадження інноваційних методик навчання студентів у процесі теоретичної та практичної складових. До них, зокрема, належать стартапи як короткотривалі старт-проекти для започаткування справи-діяльності на велику професійну дистанцію, що дає змогу комплексно формувати ПМК майбутнього вчителя за його прямої активності, невербального спілкування, неформальної діяльності, тривалості дії в часі, вмотивованості рішення конкретних професійних проблем та результативності всіх учасників освітнього кластеру: учнів, студентів, педагогів, батьків, адміністрації, громадськості.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, результати проведеного дослідження довели, що розроблена й апробована модель формування предметно-методичної компетентності майбутнього вчителя суспільствознавчих дисциплін за дотримання встановлених організаційно-педагогічних умов є ефективною та доречною для апробації у різних ВНЗ. Подальшого наукового дослідження та практичної розробки потребує навчально-методичний комплекс дисципліни "Теорія та методика навчання суспільно-політичних дисциплін".

Література

1. Закон України “Про вищу освіту” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Єрмакова І. П. Професійна підготовка майбутнього вчителя суспільствознавчих дисциплін на основі стандарту компетентності / І. П. Єрмакова // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського : збірник наукових праць. – Вип. 1.41(93). – Т. 2. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2013. – С. 32–35. – (Серія “Педагогічні науки”).
3. Компетентнісний підхід в освіті: теоретичні засади і практика реалізації : матеріали методол. семінару (3 квіт. 2014 р., м. Київ) : у 2 ч. [Електронний ресурс] / Нац. акад. пед. наук України ; [редкол. : В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), О. І. Ляшенко (заст. голови) та ін.]. – К. : Ін-т обдарованої дитини НАПН України, 2014. – Ч. 1. – 370 с. – Режим доступу: <http://naps.gov.ua/ua/activities/publications/>
4. Наказ МОН України від 01.06.2016 № 600 “Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/5555>
5. Нікора А. О. Формування предметно-методичної компетентності майбутнього вчителя суспільствознавчих дисциплін у процесі його професійно-педагогічної підготовки / А. О. Нікора // Педагогічна освіта: теорія і практика : збірник наукових праць. – Вип. 19 (2-2015). – Кам’янець-Подільський, 2015. – 343 с. – С. 190–194.
6. Постанова Кабінету Міністрів “Про затвердження Національної рамки кваліфікацій” від 23 листопада 2011 р. № 1341 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/law>
7. Старева А. М. Змістовий компонент формування методичної компетентності майбутнього вчителя суспільствознавства в умовах ступеневої системи освіти / А. М. Старева // Педагогічна освіта: теорія і практика : збірник наукових праць. – Вип. 19 (2-2015). – Кам’янець-Подільський, 2015. – 343 с. – С. 69–74.
8. Старева А. М. Операційно-діяльнісний блок моделі формування методичної компетентності майбутнього вчителя суспільствознавчих дисциплін / А. М. Старева // International scientific professional periodical journal “THE UNITY OF SCIENCE” / Publishing office Friedrichstrabe 10– Czech Republic. – Prague, 2015. – 340 p. – P. 146–148.
9. Старева А. М. Ціннісно-цільовий компонент формування предметно-методичної компетентності майбутнього вчителя суспільствознавчих дисциплін у процесі навчання у ВНЗ / А. М. Старева // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського : збірник наукових праць. – Вип. 1.42 (95). – Т. 2. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2013. – 316 с. – С. 255–261. – (Серія “Педагогічні науки”).
10. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.eurashe.eu/library/quality-he/ESG_2015.pdf

References

1. Zakon Ukrainy "Pro vyshchu osvitu" [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Yermakova I. P. Profesiina pidhotovka maibutnoho vchytelia suspilstvoznavchykh dystsyplin na osnovi standartu kompetentnosti / I. P. Yermakova // Naukovyi visnyk Mykolaivskoho derzhavnogo universytetu imeni V. O. Sukhomlynskoho : zbirnyk naukovykh prats. – Vyp. 1.41(93). – T. 2. – Mykolaiv : MNU imeni V. O. Sukhomlynskoho, 2013. – S. 32–35. – (Serii "Pedahohichni nauky").
3. Kompetentnisnyi pidkhid v osviti: teoretychni zasady i praktyka realizatsii [Elektronnyi resurs] : materialy metodol. seminaru (3 kvit. 2014 r., m. Kyiv) : u 2 ch. / Nats. akad. ped. nauk Ukrainy ; [redkol. : V. H. Kremen (holova), V. I. Luhovy (zast. holovy), O. I. Liashenko (zast. holovy) ta in.]. – K. : In-t obdarovanoi dytyny NAPN Ukrainy, 2014. – Ch. 1. –370 s. – Rezhym dostupu: <http://naps.gov.ua/ua/activities/publications/>
4. Nakaz MON Ukrainy vid 01.06.2016 N 600 "Pro zatverdzhennia ta vedennia v diiu Metodychnykh rekomendatsii shchodo rozroblennia standartiv vyshchoi osvity" [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/5555>
5. Nikora A. O. Formuvannia predmetno-metodychnoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia suspilstvoznavchykh dystsyplin u protsesi yoho profesiino-pedahohichnoi pidhotovky / A. O. Nikora // Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka : zbirnyk naukovykh prats. – Vyp. 19 (2-2015). – Kamianets-Podilskiy : 2015. – 343 s. – S. 190–194.
6. Postanova Kabinetu Ministriv "Pro zatverdzhennia Natsionalnoi ramky kvalifikatsii" vid 23 lystopada 2011 r. N 1341 [Elektron. resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/law>
7. Starieva A. M. Zmistovyi komponent formuvannia metodychnoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia suspilstvoznavstva v umovakh stupenevoi systemy osvity / A. M. Starieva // Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka : zbirnyk naukovykh prats. – Vyp. 19 (2-2015). – Kamianets-Podilskiy, 2015. – 343 s. – S. 69–74.
8. Starieva A. M. Operatsiino-diiialnisnyi blok modeli formuvannia metodychnoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia suspilstvoznavchykh dystsyplin / A. M. Starieva // International scientific professional periodical journal "THE UNITY OF SCIENCE" / Publishing office Friedrichstrabe 10– Czech Republic. – Prague, 2015. – 340 p. – P. 146–148.
9. Starieva A. M. Tsinnisno-tsiloviy komponent formuvannia predmetno-metodychnoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia suspilstvoznavchykh dystsyplin u protsesi navchannia u VNZ / A. M. Starieva // Naukovyi visnyk Mykolaivskoho derzhavnogo universytetu imeni V. O. Sukhomlynskoho : zbirnyk naukovykh prats. – Vyp. 1.42(95). – T. 2. – Mykolaiv : MNU imeni V. O. Sukhomlynskoho, 2013. – 316 s. – S. 255–261. – (Serii "Pedahohichni nauky").
10. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.eurashe.eu/library/quality-he/ESG_2015.pdf

Старева А. М.

ОРГАНИЗАЦИОННО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ФОРМИРОВАНИЯ ПРЕДМЕТНО-МЕТОДИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ-ОБЩЕСТВОВЕДА

Автор прибегает к попытке обосновать организационно-педагогические условия как структурную матрицу модели формирования предметно-методической компетентности будущего учителя-обществоведа, структурируя их по группам: целе-мотивационные, содержательные, организационно-проективные и методические. Методическое обучение реализуется на основе преемственности; регламентируется содержанием дисциплин нормативной части цикла методической подготовки, по большей части – предметом “Теория и методика обучения обществоведческих дисциплин” и дисциплинами самостоятельного выбора; обеспечивается благодаря формам, средствам, методам и приемам, которые формируют ту или иную предметно-методическую компетенцию и проверяется специально разработанной системой средств диагностики, направленных на реализацию компетентностного подхода в образовании.

Ключевые слова: предметно-методическая компетентность, будущий учитель, обществоведческие дисциплины.

Staryeva A.

INSTITUTIONAL AND PEDAGOGICAL CONDITIONS OF SUBJECT-METHODICAL COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS, SOCIAL SCIENTISTS

The leading idea of modern education is continuous competitive approach. In recent years, Ukrainian science of society has undergone major deformation due to distortion of history and political barriers. The role of a qualified teacher of social sciences grows. Students should analyze social phenomena, draw conclusions, and find compromises, to identify constructive ways out of difficult situations. The competent teacher should teach students. The study author tries to review the organizational and pedagogical conditions as the structural matrix model of subject-methodical competence of future teachers of social sciences.

The purpose of the article is to substantiate the content of organizational and pedagogical conditions of forming the subject and methodical competence of future teachers of social sciences at the university. The conditions determined by analysis of the need to change the educational process. The author was guided by scientific practices, laws of Ukraine and their experience.

The author considers fundamental data subject methodical competence. This allows the researcher to use in the article, the term – “subject-methodical competence.”

Organizational and pedagogical conditions author includes four groups: whole-motivation, content, organizational and methodological projective. Terms provide integration and generalization of theoretical subject and methodological competencies students. Competencies acquired generalization in teaching the course "Theory and methods of teaching social and political subjects." Students form a substantive and methodological capacity in the production of pedagogical practice.

The article occupies a special place the contents of educational-methodical complex of disciplines teaching competency model considering graduate.

Results of the study showed that model of subject-methodical competence of future teachers of social sciences is effective if implement these organizational and pedagogical conditions.

Key words: subject-methodical competence of future teachers; social sciences.

УДК 376.091.64:(075.2.053.5.056.264)811.161.2].011.33

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБЛЕННЯ ПІДРУЧНИКА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ТЯЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ

Л. І. Трофименко,

*кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник,
Інститут спеціальної педагогіки НАПН України,
старший науковий співробітник лабораторії логопедії
e-mail: luda.trofymenko@gmail.com*

У статті піднімається важливе питання створення підручників з навчальних предметів для дітей з тяжкими порушеннями мовлення, зокрема підручника з української мови для молодших школярів, в якому було б враховано специфіку мовленнєвих порушень, представлено диференціальні завдання, вправи, спрямовані на подолання специфічних проявів усного та писемного мовлення. Висвітлено науково-теоретичні, методичні основи та сучасні підходи до розробки змісту підручника "Українська мова" для учнів 2–4 класів загальноосвітньої школи для дітей з тяжкими порушеннями мовлення; охарактеризовано труднощі у засвоєнні української мови; представлено аналіз стану вирішення проблеми підручникотворення у вітчизняній спеціальній педагогіці.

Ключові слова: вивчення української мови; підручник з української мови; діти молодшого шкільного віку; тяжкі порушення мовлення.